

Facilis Et Succincta S.S. Canonum Doctrina

Pirhing, Ehrenreich

Dilingæ, 1690

§. II. In quibus præterea casibus Dominus feudi cognoscere possit causas feudales inter Vasallos Laicos, vel Clericos, & in quibus non possit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61641)

dat, ut Clericorum, qui Parisiis commo-
rantur, causæ pecuniariæ, seu civiles,
secundùm jus Canonicum decidantur.
Hoc tamen non obstante, si Clericus
convenit v. g. Laicum coram Judice se-
culari, non tantùm in illis, quæ pertinent
ad ordinationem litis, sequi debet sæcu-
laris fori leges & consuetudines, si justæ
& rationabiles sint, sed in iis etiam, quæ
pertinent ad causæ decisionem. Iudex
secularis fori sui leges & statuta ac con-
suetudines, modò rationabiles sint, &
libertati Ecclesiasticæ non adversentur,
observare debet. *Glossa in c. Quid Cleri-
ci 9. h. t. v. aliquos.* Sicut enim con-
trahentes debent fori illius condiciones
observare, in quo contrahunt, ita etiam
fieri debet in iudiciis, ubi quasi con-
trahitur. Ad capit. appositum ꝛ. Pon-
tificem ibi loqui de Clerico contra Cle-
ricum agente coram Judice Ecclesiasti-
co, qui sine dubio inter duos Clericos
litigantes jus Canonicum observare de-
bet.

SECTIO V.

De iudice competente, tum Laicorum, tum Clericorum in causis feudalibus.

§. I.

*Quis cognoscere possit de feudo,
sive pertineat ad Vasallos Laicos,
sive Clericos?*

Vel controversia de re feudali est in-
ter ipsos Convasallos, vel inter
extraneum & Vasallum, vel inter Domi-
num & Vasallum. In primo, casu si con-
troversia sit, iudex competens inter ipsos
convasallos de feudali re est Dominus di-

rectus feudi, etiam si alias jurisdictionem
non habeat. *§. final. de prohib. feud. alien.
per Tridentinum*; quod si verò Vasallo-
rum unus asserat, se Vasallum esse, & al-
terum Vasallum neget, hic verò Vasallum
se asserat, neget alterum, competens Ju-
dex erit, qui ordinarius loci Judex est.
In secundo verò casu, si controversia sit
inter extraneum, qui non est Vasallus, &
Vasallum asserentem, quòd res, de qua
controversia est, sit feudalis, ille verò ne-
gat feudalem esse, sed esse de bonis sive
allodialibus, iudex ordinarius Vasalli. Res
v. g. competens erit ad litem hanc deci-
dendam. In tertio denique casu si con-
tentio sit de Dominio utili v. g. feudi in-
ter ipsum Dominum feudi, & inter alium
Vasallum, iudex competens ad tales
controversias decidendam erunt Pater
Curia, alii scilicet Vasalli ejusdem Do-
mini directi, qui in eodem territorio
feudum obtinent, in quo si um est feo-
dum litigiosum, si lis sit decidenda secun-
dum Leges seu consuetudines feudales.
Et hæc intelligi debent non tantùm de
Vasallis Laicis, sed etiam de Vasallis Cle-
ricis, qui dicto modo de re feudali con-
veniri nonnunquam possunt coram La-
cis, feudi Dominis, aut Curia Paro-
chiali, cum Domini directi sit, circa rem suam
disponere. *c. Ceterùm 5. De iudiciis 8. t.
Ex Transmissa. 6. acc. Verum 7. h. t.*

§. II.

*In quibus præterea casibus Domi-
nus feudi cognoscere possit causas feudales
inter Vasallos Laicos, vel Clericos,
& in quibus non possit?*

Quòd Dominus directus feudi, com-
petens nonnunquam Judex sit, si

lis de feudo oriatur inter Vasallos ejus Domini directi, sive Clerici hi sint, sive Laici, ut dictum, non tantum locum habent, si in judicio petitorio de proprietate feudi agatur, sed in judicio etiam possessorio, si de sola feudi possessione inter Vasallos agatur, auctore v.g. petente, ut ipse legitimus feudi possessor declaratur, quia regulariter qui est iudex competens in causa proprietatis, est etiam competens in causa possessionis *c. t. De causa posse. & propriet.* Neque possunt Vasalli, sive Clerici sive Laici sint, in causa tali feudali se subicere alteri Iudici, jurisdictionem illius in se protogando, sine consensu Domini feudi. *c. Extramissa b. h. t.* quia non tantum ratione nudi exercitii jurisdictionis, sed etiam ratione fidelitatis & specialis obedientie Domino feudi quoad res feudales subiectus est Vasallus.

Quod si tamen apud Dominum feudi iustitia obtineri nequeat, sive deinde hoc proveniat ex contumacia rei Vasalli, qui parere non vult Domino feudi, sive proveniat hoc ex negligentia Domini directi feudi, ordinarius Iudex ipsius rei adiri potest. *c. Caterum s. de judic.* & nunquam, si ipse Dominus feudi sit loci ordinarius Iudex, ipsius etiam Superior, vel in casu aliquo Ecclesiasticus etiam Iudex. Hac tamen in re circa Iudicem in causis feudalibus competentem multum potest recepta consuetudo, & specialia sepius concessa privilegia, aut legitima prescriptio, quæ attendi debet.

✠(o)✠

§. III.

Quis sit Iudex competens Capituli Cathedralis, sede vacante, si lis oriatur super feudo, & quis, si lis sit super jure emphyteutico?

IN causa feudali, si conveniendum videatur Capitulum Cathedralis, vacante sede, coram directo Domino feudi, Imperatore v.g. vel Camera Imperiali, conveniri debet, cum enim Capitulum tale succedat in omnia jura defuncti Episcopi, & obligationes, consequenter sicuti Episcopus defunctus conveniri in tali causa coram Imperatore v.g. debuisset, ita etiam Capitulum, vacante sede, litigare tamen cum Capitulo, vacante sede, non satis tutum est, nisi Defensor Ecclesie constitutus sit, ex *Capit. final. Ne sede vacante &c.* patet. Neque tamen causa super jure emphyteutico orta ad Dominum directum emphyteusis, vel Iudicem competentem, deferri debet (cum in jure hoc expressum non sit, & casus à communi jure exorbitans ad non expressa extendendus non sit) nisi qui Dominus directus est emphyteusis, si etiam ordinarius illius loci Iudex.

§. IV.

An cognitio de crimine Vasalli Ecclesiastici, ob quod feudo privari mereatur, ejusque punitio pertineat ad Dominum feudi secularem, & ad quem appellandum sit in causis feudalibus?

DE jure quidem certius est, quod Clericus Vasallus ob delictum commissum, propter quod feudo privandus esset, judicari, & puniri non possit, à seculari